

RESSORGIMENT

575

SUMARI

L'HORA DE L'ESTATUT. - P. de Reig: EL BOICOT. - Jespus Gradus: UNA VEGADA. - I. Bosc i Romaguera: LA CONCORDIA IMPOSSIBLE. - Joan de Pedraforca: SEMPRE IGUALS. - LA LLUITA PER L'ESTATUT. - H. Nadal i Mallol: ESTAT CATALA, MALGRAT TOT. - J. Costa i Bruguera: CONFUSIONISME, No. - TEATRE CATALA. - CANÇONS POPULARS DE CATALUNYA. - Núria Montseny: PETITA NOTA. - C. Solà i Vilanova: ELS ESCRÚPOLS DEL SENYOR SALAVERRÍA. - ELS LLIBRES. - NOTÍCIES.

GRAVATS: Masia, sota el Castell de Montclús. - Sant Joan de Mediona. - "El rei Herodes", dibuix de Planes-Cases. - La fira de Sant Ponç, a Barcelona. - Fortunato Goluan.

ANY XVII MAIG DE 1932 NÚMERO 190
OFICINES: PERGAMINO, 244 BUENOS AIRES

Conservatori "IBERO-AMERICÀ"

DIRECTOR:

J. M. VAZQUEZ

INSTITUCIÓ AMERICANISTA

Classes de Música i Declamació tots els dies.

SARMIENTO, 1116

U. T. 1810, Lib.

Camiseria "LA ESMERALDA"

Enric Rodó

ESMERALDA, 492

Fabricació pròpia en tots
els articles del seu ram.

Única casa a Buenos Aires
que es dedica a la intro-
ducció d'articles catalans.

INSTITUT MUSICAL "FONTOVA"

(FUNDAT EN 1904)

Director:

Lleó Fontova

Primer Premi amb la més alta distinció del Reial Conservatori de Brussel·les. Ex-pensionat de S. M. la Reina Regent Maria Cristina, de Espanya; Director-Fundador de l'Institut Musical "Fontova", de la Sociedad Argentina de Música de Cámara, de l'Asociación Filarmónica Argentina i del Cuarteto de Buenos Aires. Jurat per a l'atorgació de premis del "Concurso Municipal de Música de la ciudad de Buenos Aires".

És un dels més importants de la República.

Director Gerent:

JOAN B. LLONCH

Numeroses sucursals a Províncies.

S'admeten alumnes pensionistes.

VIAMONTE, 1835

U. T. 2449, Juncal

BUENOS AIRES

ALBERT

SASTRE
PELAYO, 44

BARCELONA

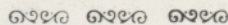
HOTEL PENSIÓ "FONT"

Comoditats per a Famílies
Confort i preus mòdics

Moreno, 552

Buenos Aires

U. T. 33, Avenida 3125

Ja sou de l'Associació
Protectora de l'Ensenyança
Catalana?

FARMACIA CATALANA DEL DOCTOR VILAR

LABORATORI D'ANALISIS I ESTERILITZACIONS

S'atenen demandes per a la campanya, fent-se els enviaments amb tota regularitat, abonant l'import de la comanda
GARANTIA ABSOLUTA DE TOTES LES PREPARACIONS
Venem AIGUANAF compost

ALSINA, 1202, CANTONADA SALTA

Unió Telef. 3305, (Rivadavia)

BUENOS AIRES

SEGELLS DE LA REPUBLICA CATALANA

(Edició de "Nosaltres Sols")

Amb l'efígie de Pau Claris, president de
la primera República.

\$ 0.10
centaus c/u.

Demaneu-los a "Ressorgiment":
PERGAMINO, 244

L'Hora Catalana

Estació L. S. 2 (RADIO PRIETO)
Tots el diumenges de 12 a 13 hores

CATALANS:

Escolteu-la i feu-vos-en afiliats!

Escriviu a:

Brasil, 441, Dep. 3

BUENOS AIRES

RESSORGIMENT

ANY XVII

BUENOS AIRES, MAIG, 1932

NÚM. CX

L' hora de l' Estatut

PER fi, després d'infininitat d'obstacles de tota mena, l'Estatut de govern propi de Catalunya, està a la consideració de les Corts Constituents de la república espanyola. Davant el fet viu de la realitat catalana Espanya s'ha vist obligada a afrontar aquest problema de la nostra llibertat nacional, a desgrat de tot un poble aferrat a prejudis atàvics i a l'esperit imperialista castellà predominant.

No sabem quina serà la sort del nostre Estatut; sigui quina sigui, però tant si s'aprova amb esmenes com, cosa difícilíssima, si s'aprova tal com el presentà Catalunya, hem de declarar una vegada més que no satisfarà els nostres anhels de llibertat nacional ni resoldrà el cabdal problema de la nostra alliberació. Serà, això sí, un pas endavant cap al camí de les nostres més cares reivindicacions. La solució del nostre plet amb Espanya ha de venir per mitjà de la independència absoluta, ço és: Catalunya deixarà d'ésser un problema per Espanya el dia que els catalans constitueixin la seva república erigida sobre les bases fermes d'un Estat lliure i sobirà dels seus actes interns i externs. Mentre no arribi això, Catalunya mantindrà el seu dret a la Independència i, per consegüent, Espanya no viurà en pau.

Els fets han donat sempre la raó al nostre separatisme. Si no l'hi donessin les raons històriques, racials i idiomàtiques, ens la donarien la incomprensió, el despreci, l'odi, etc., amb què sempre ens han mirat els espanyols. I aquesta mala voluntat del nostres opressors envers nosaltres, deriva, és clar, del fet diferencial existent. Saben que constituïm una personalitat pròpia, que tenim uns costums, una llengua, un caràcter diferents dels llurs, i això no ho poden arribar a pair. Orbs fins al fanatisme, la passió els entela el coneixement i ens volen fer espanyols per força, com si això fos cosa que poguéssim modificar-se per voluntat o amb un simple decret. És la mentalitat espanyola endarrerida pels segles d'abjecció amb què l'ha mantinguda el règim monàrquic, despòtic i cavernícola.

No ho veieu ara mateix? Uns homes liberals d'Espanya cercaren l'ajut de Catalunya per a enderrocar la monarquia i establiren un pacte segons el qual, ins-

taurada la república, Catalunya podria constituir el seu govern propi, tal com determinés en referèndum popular. Triomfant la causa que informà aquell pacte, Catalunya en reclama el compliment mitjançant l'Estatut que va sancionar unànimement el poble. Arriba l' hora de donar efectivitat a aquell compromís d'honor i Espanya entera s'alça irada contra Catalunya en una campanya formidable d'insults i amenaces, sense ni tan sols de pensar amb els perills que una tal escomesa significa per la vida de la república. Però el més greu no és encara l'actitud hostil del poble espanyol, sinó l'actitud d'alguns dels mateixos homes que adquiriren aquell compromís d'honor els quals actualment ataquen allò que en la famosa reunió de Sant Sebastià van acceptar.

Prou s'ha esforçat Catalunya a cercar dintre Espanya una solució que fes possible la convivència dels dos pobles! Prou n'ha assajat d'efusions i de concòrdies, sempre, és clar, sacrificant els seus drets a la independència completa! Tot endebades. Per últim, després d'haver-se avençat als esdeveniments del 14 d'abril espanyol i proclamar la República Catalana per tal que l'espanyola triomfés sense gaire esforç; després d'haver fet el sacrifici màxim que pot arribar a fer un poble, ço és: rectificar el fet consumat de la instauració del seu Estat lliure, per tal de no produir conflictes a la república naixent, i avenir-se a la restauració del govern de la Generalitat mitjançant la promesa de l'aprovació de l'Estatut, Catalunya dona la nota màxima de condescendència i d'harmonia en presentar allò que és fruit d'un pacte i expressió de la seva sobirania a la consideració de les Corts Constituents.

Cap raó de pes no s'ha oposat fins ara, ni es pot oposar, a la voluntat de Catalunya expressada en l'Estatut. A falta de raons al·leguen sofismes els homes de les Corts constituents: que no ens sabem governar, que perilla la integritat de la pàtria, que volem viure a costa de la sang dels altres, etc. Solament n'al·leguen una de raó, l'única que poden esgrimir: la força. I haurà d'ésser

per la força, com sempre s'ha fet, si hom vol reprimir les ànsies de llibertat de Catalunya.

Però tingui's present una cosa: si les Constituents, refusen l'Estatut o l'aproven amb esmenes importants valent-se de la força del número; si desprecien aquesta avinentesa que els ofereix Catalunya de conviure dintre una mateixa unitat geogràfica però amb delimitació de poders, Catalunya no acceptarà la seva resolució i seguirà els camins rectes per arribar més aviat a allò que, ultra els drets que hi tenim, ens empeny la inconseqüència dels homes i l'avversió o l'odi de tot un poble: la nostra independència.

Més que l'actitud d'Espanya la qual ja descomptàvem que ens seria adversa, ens preocupa l'actitud que adoptaran els representants de Catalunya davant l'oposició i la intransigència espanyoles. L' hora actual és gràvida de possibilitats per Catalunya. Mai el nostre país i el nostre problema s'havien trobat en una posició tan ferma, tan propícia al triomf. Els homes de la república, els que hi veuen clar —Azaña, Alcalá Zamora, etc.— han d'adonar-se que el moviment de protesta que ha alçat el poble espanyol contra Catalunya, a part de la seva propensió a oposar-se sistemàticament, perfesperit atàvic, a tot lo nostre, té altres arrels; que les campanyes de la premsa —noteu com la que es distingeix pel seu enverinament és la de dreta: "A B C", "El Debate", "El Imparcial", etc., obeeixen a ramificacions d'una organització monàrquica que rep instruccions de l'estranger. Per consegüent, aquests homes que hi veuen clar, no deixaran de percebre el perill que significaria deixar-se suggestionar per aquests veus subterrànies que atien el poble espanyol a la guerra contra Catalunya. No deixaran de comprendre que un refús de l'Estatut podria ésser de conseqüències catastròfiques per la vida de la república. Per contra, els nostres homes, han de tenir en compte aquesta circumstància de la pressió monàrquica i aprofitar-la per Catalunya. D'ací que la posició llur ha d'ésser d'intransigència, sobretot en allò que ens és més car: ensenyament, justícia, ordre públic i finances.

Els moments actuals són d'una responsabilitat enorme per als homes que ostenten la representació del nostre po-

ble a les Corts. Són moments únics. Qualsevol error pot ésser-nos funest. Nosaltres creiem que s'imposa el manteniment íntegre de l'Estatut. L'hora li és propícia per bé que el poble espanyol estigui en contra. Ens assisteix la raó, miri's pel cantó que es vulgui. Ultra això, hi ha pactes establerts que no es poden rompre a la babalà i el perill d'una conspiració monàrquica que es faria gravíssima si Catalunya es veia burlada altra vegada per la perfídia dels seus opressors seculars.

E l B o i c o t

NO ens ha vingut de nou; l'esperàvem. El boicot amb què ens amenacen els espanyols per al cas que sigui aprovat, sense esmenes importants, l'Estatut de Catalunya, ja era una previsió que entrava en els nostres càlculs. Era un número del programa amb el qual comptàvem per endavant. Ens ve de Valladolid, com ens podia venir de Burgos o de Badajoz. L'essencial era que havia de venir i ha vingut. És un truc tan antic aquest que empen els espanyols quan Catalunya demana una mica d'oxigen que, francament, de tan vell i gastat com és, de tan anacrònic ja no hi creiem. I no hi creiem perquè, com havem manifestat altres vegades, l'establiment del boicot espanyol als nostres productes perjudicaria més a ells que a nosaltres mateixos, car s'haurien de procurar altres mercats i satisfer, de passada, els crèdits pendents amb Catalunya. I això no es fa pas de cop i volta, per tal com suposa pels espanyols un trasbals econòmic difícil de salvar.

Però en el cas que un dia arribés a fer-se efectiva l'eterna amenaça i que aquest dia fos aprop, ¿creieu que el boicot influïria majorment en la marxa dels esdeveniments? Creieu, posem per cas, que si Valladolid empra el boicot davant la decisió de Catalunya de donar-se un govern propi, Catalunya retrocedirà en el seu camí de reivindicació? Ara menys que mai. Anys enrera, durant el predomini de les dretes polítiques, l'arma del boicot esgrimida pels vallisoletans o burgalesos encara feia un cert efecte; actualment ja no espanta ningú: primera, perquè és una arma oscada i rovellada, i segona, perquè els temps han canviat fonamentalment i la política de Catalunya ja no és controlada pels elements conservadors o patronals ni mesurada per la mitja cana del senyor Esteve. Altres temps, altres mètodes.

I la prova que ja no espanta ningú el boicot dels espanyols, està en que davant la nova amenaça no s'ha impressionat la nostra burgesia, que és la que sem-

Ara ja no es tracta de defensar un règim autònom, car aquest ja el tenim segur —la Constitució ens l'acorda— sinó de mantenir l'Estatut integralment.

La posició nostra es ferma mentre que la d'ells perilla. Depèn de la tàctica a seguir pels nostres homes durant aquests debats apassionants, que el triomf dels dos esperits en pugna es decanti d'una banda o altra. Ara els tenim el peu al coll nosaltres i es farà la nostra voluntat si hi ha en els nostres homes prou decisió i coratge en els moments culminants.

pre, en semblants trànsits, remenava la cua i s'adreçava en to de súplica als nostres "protectores" fent protestes d'espanyolisme servil. Per ara, davant l'amenaça de Valladolid, no ha sortit cap veu de Catalunya que es lamentés de l'actitud dels espanyols. I és que, davant el plet de l'Estatut, l'opinió és unànime: cap veu detona i tothom està disposat a fer un esforç, un sacrifici, si cal, per la defensa d'allò que tothom considera indispensable per la bona marxa dels interessos morals i materials de Catalunya.

No creiem que surti ningú amb cap jeremiada, però si sortís caldria tenir-lo en compte. L'obtenció del govern propi ha d'estar per damunt de tot interès personal i de tot egoisme. Aquell que alcés la veu en aquests moments de prova per oposar-se a la sanció de l'Estatut, hauria d'ésser titllat de traïdor a la pàtria i sofrir les conseqüències de la seva gosadia.

Davant l'Estatut no hi ha boicot que hi valgui. Tots amb Catalunya per la llibertat de tots i l'interès general.

P. de Reig.

~~~~~

"...Jo concebo, doncs, una Espanya amb Catalunya governada per les institucions que vulgui donar-se segons la seva pròpia voluntat lliurement manifestada; unió lliure d'iguals en el mateix rang, per tal de viure en pau, il·lustrant el nom hispànic que ens és comú i que no és menyspreable.

I he de dir-vos també que si la voluntat dominant a Catalunya fos algun dia una altra i resoltament volgués remar sola en el seu païsell, seria just de permetre-li-ho i el nostre deure seria deixar-vos en pau, amb el menor perjudici per a uns i altres i desitjar-vos bona sort, fins que cicatrizada la ferida poguéssim establir almenys relacions de bons veïns."

(Paraules de Manuel Azaña pronunciades a Barcelona l'anv 1930 en ocasió de la visita dels intel·lectuals espanyols.)

~~~~~

Una vegada...

ERA un poble habitat per una mena de gent que es vanava d'ésser el dipositari absolut de totes les qualitats i de tots els beneficis que existien damunt la crosta de la terra. Plaçat en un indret del planeta on la naturalesa era pròdiga, la vida dels habitants d'aquest poble transcorria plàcidament.

A poc a poc, aquella gent va començar a creure's predestinada per a les grans empreses i anà rera d'allò que dona categoria i poder. Tanmateix triomfà, i tot un món de riqueses fins aleshores desconegut, fou posat, per atzar, sota les seves mans.

Succeí, però, que era d'un tarannà tan especial aquella gent, que creia que el mannà de les noves terres havia de durar fins a la consumació dels segles. I va passar que va perdre el control de sí mateixa i, mal guiada pel seus cabdills, es lliurà a excessos desmesurats.

I vingué allò que havia de venir: després de varis segles de domini, s'esfondrà tot el seu poder colonial per manca de contensió, de tacte i, sobretot, per l'esperit dominador que l'arborava. I les dilatades contrades llunyanes van alliberar-se del poble que les havia colonitzades.

Mentrestant l'últim cabdill d'aqueix poble vivia il·lusionat en la creença que el seu poder era cosa que mai no heuria fi, i covejava, en els seus deliris de grandesa, reconquistar els seus antics dominis. Era un home de tanta fatxenda que mai se li ocorregué que podia arribar un moment en què li fos impossible seguir endavant. Però aquest moment va arribar. Unes eleccions gairebé legals, després d'un període una mica tèrbol, en va ésser la causa.

Aquell poble, aleshores va sentir-se revifar; semblava que en haver acomiadat l'últim cabdill ja tenia resolts tots els problemes. Un error com qualsevol altre, perquè si bé el canvi de cabdill va ésser realitzat pel poble i per al poble, també era més cert que els homes que es dedicaven a l'ofici d'endegar la vida de la nació, si fa no fa, eren els mateixos de l'altra època, que vol dir tant com que els mètodes, en el que respecta a la vida mateixa de la nació, seguien idèntics viarany.

I era que un d'aquells pobles que havien estat desposseïts de llurs llibertats, se sentia, amb prou forces per exigir allò que la força li havia llevat. Però, tanmateix, degut a l'esperit estret del poble central, autor i actor de la grandesa i decadència de la nació, el prec no va ésser escoltat amb aquella simpatia que hom esperava de part dels qui més fretura tenien d'arribar a un acord germanívol

Succéi que, abans de la caiguda de l'últim cabdill, els homes de les noves tendències s'havien compromès a donar satisfacció a les demandes del poble agreujat. Amb solemnitat de cosa resolta, s'arribà a dir que aquell poble era creditor de les més àmplies llibertats, perquè la història bé prou avara se li havia mostrat. Per això, hom era cregut de veure realitzades totes les seves aspiracions.

Aquest dissenyi, naturalment, va durar fins que va arribar el moment de concretar la prometença davant de l'opinió del poble central. Aleshores sí que va començar allò que podríem dir-ne la renaixença de l'esperit ancestral d'aquell poble que tenia en el seu haver un seguit de gestes que feien rodar el cap! Moltes de les personalitats que fins havien fet els ulls grossos a la pèrdua de les últimes terres d'enllà de la mar, van tornar-se furibunds contra de les aspiracions que ells creien atemptatòries a la unitat del terrer llegat pels cabdills i que, amb tota la inconsciència que hom pugui concebre, creien que els pertanyia, que els era propi.

POCS seran els catalans que servin
encara una mica d'il·lusió respecte
a la possibilitat de convivència amb els
espanyols.

La darrera prova, ben convincent, d'aquesta afirmació, la varem tenir ahir —3 d'abril— amb l'ocorregut en el míting mig celebrat per "Estat Català" en el Palau de Projeccions, a Montjuïc.

L'espaiosa sala del Palau de Projeccions va omplir-se totalment i el míting va començar amb ordre absolut.

Però hi havia allò que més fa tremolar la còrpora dels mortals, en aquella qüestió. Els homes capdavaners del poble que demanava llibertat, havien arribat a la conclusió que calia anar de dret a la conquesta del patrimoni material; val a dir: dels béns que pervenen de la recaptació dels impostos. I està clar que això, forçosament, havia de promoure discussions molt aferrissades, perquè era anar contra el privilegi que ja se'ls havia fet carn i sang en la mateixa ànima.

Les pretensions de domini no havien mort amb la caiguda de l'últim cabdill. El poble central res no podia acordar que anés de dret a llevar-li un tros del que l'havia fet gran a la seva manera. Per això gairebé amb una tossuderia suïcida, persistí a no voler reconèixer la justícia del prec del poble que havia estat desposseït de tot el que pot arrabassar-se per mitjà de la força.

El delegat del governador civil va anar-se'n; afirmen alguns, que va ésser a causa de l'ostentació de la bandera barrada amb l'estrella solitària en la taula presidencial.

Va començar a fer sortir la gent, cosa que va anar-se efectuant sense precipitacions ni pànic.

Cal aclarir que tant als primers amb les pistoles, com als altres amb els sabres, els oficials que els manaven els varen fer endreçar les armes.

A la nostra ciutat s'han celebrat ara, darrerament, mítings on s'ha fet violenta propaganda monàrquica; mítings on han parlat els senglers i ho han fet com a tals; mítings on l'ordre ha estat alterat; mítings on han estat romputs els vidres d'aquest mateix Palau de Projectacions. En cap d'ells ha comès excessos la policia, perquè en cap d'ells es parlava en separatista.

Nosaltres no hem cregut mai en la possibilitat de concòrdia entre Catalunya i Espanya, o, dit potser amb més propietat, entre Catalunya i Castella.

Una altra demostració la tindrem ja, potser, quan aquestes ratlles es publiquin, amb la solució que sigui donada a l'afer de l'Estatut de Catalunya.

I encara, ja veureu amb quina espontaneïtat ens seran cedits aquests rosegons: amb la generosa espontaneïtat d'aquell a qui no resta humanament cap altra solució que cedir, per tal d'evitar la probabilitat de complicacions i pèrdues majors.

Barcelona 4-4-932.

.....

"Cualquier solución, aun la más extrema, sería preferible al empeño de mantener el statu quo, fundándolo en la habilidad o en la fuerza."

3065

S e m p r e i g u a l s

L'ESTATUT català ha entrat en discussió.

Els representants catalans han anat a la palestra preparats per a resistir l'empenya de la reacció castellana, la qual, equivocadament, veu en les solucions que planteja Catalunya, una desunió d'aquesta amb Espanya. Malauradament l'Estatut no és prou ample per arribar a significar tal cosa. Prou que ho desitjariem nosaltres!

Macià i els que amb ell dirigeixen el moviment federalista han estat massa cavallers. Han cregut amb excessiva fe que el poble castellà obeeiria els capdavanters del moviment que els donà la llibertat.

Aquest poble, però, i àdhuc els seus dirigents, no han pas estat mereixedors d'aquesta confiança. Si bé alguns han demostrat que reconeixen a Macià ço que ha fet per a la consolidació de la República, molts són, i el poble els segueix, els que no volen recordar-ho, per tal de tenir les mans més lliures per a poder abassegar Catalunya.

El poble espanyol, i especialment el castellà, enlluernat per les paraules dels seus homes, ultranacionalistes i conservadors, ha demostrat que amb república o amb monarquia desitgen igualment i únicament l'hegemonia brutal sobre la resta dels pobles d'Ibèria.

El que ens revolta més, però, és que homes nascuts en les terres subjugades, i, per tant, que haurien de mirar el federalisme que proposa Catalunya com l'única forma de poder continuar units amb Castella, siguin aquests homes justament els defensors de la idea centralista que pretén imposar l'element reaccionari de Madrid a la resta dels pobles. Persones, a voltes, de gran intel·ligència, de saviesa reconeguda, s'han fet traïdors a llurs pàtries i pregonen el manteniment de l'opressió que significa l'ensenyament de l'idioma d'una regió als infants de les altres, sense cap mena de consideració ni excepció; el robatori que volen continuar, de les rendes "regionals", per a la burocràcia central; i, per últim, el rebaixament que ens han fet fins ara i volen continuar realitzant, de mantenir l'ordre públic mitjançant delegats del poder central.

Aquests homes, obcecats per llur idea centralista, no saben comprendre la conveniència i la importància del règim federal. Resulten fins i tot ignorants. Estem segurs que mai han llegit els clàssics constitucionalistes d'Estatos Units, i no coneixen a fons la forma dels governs federals. Que no han llegit mai ni un article de les constitucions dels països que han implantat aquest règim. Per-

què si no fos així no discutirien ni un instant la clàusula de l'Estatut que dona a Catalunya l'autoritat suficient per a mantenir l'ordre públic intern. I menys encara, la que dona un ample marge de poder impositiu a l'Estat particular o sigui la "regió" autònoma.

Ja no parlem dels quatre burgesos que a les regions castellanes i aragoneses, o sia, el centre de la península, provoquen el somriure mundial, clamant al cel amb llurs rebequeries, amenaçant a mig món cas que es concedeixi a Catalunya ço que exigeix. Aquests no són ja ignorants, solament. Són els ases més grossos de l'univers. Són aquell 40 % d'analfabets que honra a Espanya en totes les estadístiques. Són, en general, gent que veu que Catalunya segueixi donant totes les seves rendes, per a poder viure'n ells. Per bé que, al contrari, sempre diuen que són ells els que mantenen als catalans i altres pobles manufacturats. No es donen compte que llurs productes agropecuaris obtinguts pels mitjans més primitius poden competir amb els estrangers tan sols perquè aquests tenen forts aranzels en contra. Els castellans diuen que també els productes de les regions fabrils tenen vida pels aranzels que els defensen. No recorden, però, que els teixits i l'oli de Catalunya són exportats a arreu del món. Que els vins i altre productes d'Andalusia, les fruites de València, les conserves de Galícia i Bascònia, els vins espumants d'Astúries, els metalls de la mateixa Bascònia, omplen els mercats estrangers.

Temen aquests senyors que si Catalunya obté el seu règim autònom el vulguin també, com ja el tenen demanat, altres pobles sotmesos com nosaltres i aleshores, aquests pobles trobin la manera d'afavorir llurs indústries i pressionin per a obtenir els productes estrangers a menor cost i, per tant, que ells —aquests senyors— es quedin amb el blat car a casa.

Amb el que son més intransigents, però, és amb l'idioma. El "bizarro" Unamuno és anomenat ara el Quixot de l'idioma espanyol. I a fe que amb tot i que li ho diuen per a alabar-lo, a nosaltres ens sona com a facècia. Sembla, veritablement, que fa quixotades, i, principalment, que rapapieja. És vell, pobre home. És del segle passat. Amb la seva ceguera i obstinació ens recorda els baixos servidors de la monarquia. Per tot això els catalans no en fem cas. Li tenim llàstima, pobre vell!

Podríem tenir, en compte, per a no perdonar-lo tan fàcilment que ha oblidat completament la seva pàtria: Bascònia. Ja no recorda que aquesta clama, també, per a reconquerir les llibertats que li foren sollades. Ha oblidat també, pobre vell, que la seva mare li cantava cançons de bressol basques, sonores i alegres. Haver deixat així la seva pàtria i bregar únicament per l'Espanya gran —que en diuen— no pot ésser perdonat ni a un vell. Per això és que no volem considerar-lo digne d'atacar la llengua catalana.

Joan de Pedraforca.

P e l s b e l l s i n d r e t s d e C a t a l u n y a

El paisatge català sovint s'embelleix amb la nota gentil d'una llar solitària, en plena muntanya o al mig d'una planura ubèrrima. Ací teniu, per exemple, aquesta Masia dels volts de Palautordera, sota el Castell de Montclús, magnífica miri's pel cantó que es vulgui.

Fotografia "Resorgiment", per Barnils.

La lluita per l'Estatut

Síntesi telegràfica

ELS transcendents moments històrics que vivim amb relació als ideals de llibertat de la nostra pàtria, queden reflectits en la informació telegràfica de la premsa d'arreu el món. El problema de Catalunya està en primer pla dels afers que actualment retenen l'atenció universal. Per tal com ens afecta de prop, hem cregut que fóra interessant de donar-ne un resum als lectors de "Resorgiment", des de la sortida del nostre número anterior fins a entrar en màquina la present edició. Per bé que tothom ja estarà assabentat de les noves més importants donades per la premsa diària, creiem convenient d'aplegar-les en conjunt, extrems de la secció de l'exterior d'un dels grans rotatius argentins.

BARCELONA, 17 (abril). — Els parlamentaris catalans es reuniran demà per tal de determinar l'actitud que adoptaran davant d'Espanya respecte la discussió de l'Estatut.

BARCELONA, 18. — Presidida pel senyor Macià, s'ha celebrat la reunió de parlamentaris en el Palau de la Generalitat. Hi han assistit 36 diputats entre els quals hi havia els ministres de la República senyors Carner i Domingo.

S'ha refusat el projecte elaborat per la comissió parlamentària i s'ha convingut de sostenir el dictamen de la minoria catalana que signen els senyors Xirau i Lluhi. Catalunya ha d'esser un Estat autònom i no una regió.

Hom ha acordat, així mateix, de formar un front únic i s'ha elegit una comissió encarregada de designar els diputats que hauran d'intervenir en la discussió de l'Estatut.

—El senyor Cambó en un article que publica "La Veu de Catalunya" reconeix que el projecte de la comissió parlamentària ja de per sí constitueix un avenç considerable en el camí de les reivindicacions de Catalunya, però que no és acceptable en sa totalitat, sobretot en el que es refereix a l'ensenyament i a finances.

MADRID, 19. — El Ministeri de Finances ha facilitat al diputat senyor Calderón els elements necessaris per a estudiar la part financiera de l'Estatut de Catalunya.

El senyor Royo Villanova, qui ha exposat sovint el seu criteri contrari a la part financiera de l'Estatut, ha rebut invitacions oficials de diverses personalitats catalanes per tal que es traslladi a Barcelona a sostenir controvèrsia sobre aquest punt concret. Hom diu que el senyor Royo ha acceptat.

MADRID, 20. — És possible que el senyor Carner, ministre de Finances de la República, dimiteixi el seu càrrec per tal de poder prendre part en les discussions de l'Estatut català.

MADRID, 21. — Creix l'espectació per la propera reunió de les Corts Constituents, sobretot en el que es refereix a la discussió dels dos problemes que es discutiran primer: l'Estatut de Catalunya i la Reforma agrària.

Hom comenta l'habilitat dels diputats catalans consistent a discutir en comissions parlamentàries i arribar així a transaccions favorables i recuperar, després, llibertat d'acció mitjançant un vot particular.

Dos punts, probablement, donaran lloc a debats violents: la instrucció pública i les finances locals.

MADRID, 23. — En una entrevista, el senyor Carner ha negat el rumor circulant segons el qual hauria tingut una divergència amb la Generalitat respecte a l'Estatut. Quant a aquest problema, creu el ministre de Finances que s'arribarà a un acord en el que afecta a la part econòmica i que fàcilment es resoldrà el problema de l'ensenyament. Altrement no creu que surtin altres dificultats que puguin torbar els debats parlamentaris.

El ministre d'Agricultura senyor Domingo, que ha sortit avui cap a Barcelona, ha declarat que, respecte a l'Estatut, se sent optimista. Creu que sorgiran passions durant els debats, sobretot en la qüestió de l'ensenyament, però confia en que s'arribarà a una fórmula satisfactòria per tothom.

BARCELONA, 23. — Amb motiu de la festa de Sant Jordi, patró de Catalunya, el president de la Generalitat senyor Macià ha rebut centenars de milers de targetes impreses i signades, pregant-li que recordi als diputats catalans que l'Estatut després del plebiscit que va rebre és intangible i que, per consegüent, hom no pot acceptar-lo amb modificacions. El poble català el votà íntegrament i ha de respectar-se la seva voluntat. Solament el poble que el sancionà té autoritat per a acceptar-lo amb esmenes.

BARCELONA, 24. — Avui s'ha celebrat una gran manifestació que s'ha dirigit a la plaça de la República i ha sol·licitat al president de la Generalitat que l'Estatut sigui aprovat sense modificacions, tal com va deixar-lo l'assemblea de la Generalitat i va sancionar-lo plebiscitàriament el poble d'acord a les condicions fixades pel govern de la República.

Hi han assistit més de cinquanta mil persones.

MADRID, 25. — Ha estat suspesa l'anunciada reunió dels grups parlamentaris que formen la majoria del govern en la qual el senyor Azaña havia de definir l'actitud governamental i recabar l'ajut de la majoria per la propera campanya parlamentària en què serà discutit l'Estatut.

Sembla que la suspensió obeeix al fet que hom ha considerat que la reunió esmentada podia ocasionar dificultats als propers debats en comptes de facilitar-ne el bon desenrotllament.

L'ambient està saturat d'espectació i recels i hom creu que la discussió de l'Estatut serà vidriosa i plena de perills.

Probablement els atacs més seriosos contra l'Estatut sortiran de llavis de l'"eminència gris" de la República, el professor i diputat senyor Sánchez Román, la paraula del qual, reposada i serena, influeix poderosament en els afers públics.

MADRID, 26. — Els radicals s'han reunit i han acordat prendre part activa en la discussió de l'Estatut de Catalunya. El senyor Lerroux parlarà en nom d'aquest grup.

—Han celebrat una conferència els senyors Miguel Maura i Sánchez Román i han convingut que quan es discuteixi l'Estatut català a les Corts, el primer hi intervindrà per promoure el debat polític i el segon tractarà l'assumpte en el seu aspecte jurídic.

BARCELONA, 27. — El govern de la Generalitat ha protestat prop del govern espanyol que es faci la licitació dels serveis de radiodifusió, recordant-li que aquest servei, amb respecte a Catalunya, ha d'esser atorgat al govern català d'acord a allò que fixa l'Estatut. Per consegüent demana que la licitació sigui anul·lada o suspesa, o bé que el servei concernent a Catalunya sigui exclòs de la licitació.

—Davant els corrents d'hostilitat amb què Espanya es manifesta contra l'Estatut que dintre breus dies les Corts Constituents han de discutir, es nota a Catalunya certa febra propícia a l'enverinament dels ànims i a l'exacerbació dels sentiments nacionalistes.

MADRID, 28. — La secció de ciències morals i polítiques de l'Ateneu ha acordat d'obrir una enquesta i debats sobre els Estatuts regionals presentats a les Corts.

El primer d'ocupar la tribuna serà D. Miguel de Unamuno.

—La discussió de l'Estatut a les Corts, detinguda actualment per la comissió de Finances, començarà la setmana entrant, si no surten majors dificultats. L'aplaçament d'aquesta setmana ha servit per

preparar els debats, en converses amistoses que es van celebrant.

Cada dia que passa augmenta més l'espectació davant d'aquest problema, un dels més difícils de la República.

MADRID, 29. — A proposta del diputat català Pere Coromines, la comissió de pressupost de la cambra ha acordat que si per tot el dijous, 5 de maig, no arriben a l'esmentada comissió els documents i dades sol·licitades al ministeri de Finances, posarà a mans del senyor Besteiro, president de les corts, el seu dictamen, incomplet, per tal que es pugui obrir de seguida el debat sobre l'Estatut català.

—El senyor Royo Villanova ha pronunciat una conferència en el Club Mercantil contra l'Estatut català i ha declarat que Catalunya, una de dues: —o acata la disciplina que les lleis generals l'hi imposen, o se li ha de donar la independència absoluta. No podem accedir als desitjos dels catalans i mantenir, ensems, la unitat nacional.

BARCELONA, 29. — El senyor Francesc Macià, president de la Generalitat, ha declarat: —Un cop s'hagi arribat a un acord i les Corts aprovin l'Estatut, establim un període de vint dies per a preparar les eleccions les quals s'efectuaran seixanta dies després.

MADRID, 30. — D. Miguel de Unamuno ha donat una conferència a l'Ateneu contra l'Estatut de Catalunya. Ha manifestat que no se li donarà a Catalunya el que demana. Els articles de l'Estatut sobre finances —ha dit— són un veritable atropell i els relatius a ensenyament són d'un esperit totalment errat.

—Hom diu que es probable un nou ajornament en la discussió de l'Estatut, fins al 6 de maig.

VALLADOLID, 30. — L'Associació Patronal ha celebrat una Assemblea i ha acordat per unanimitat l'establiment del boicot a les mercaderies catalanes si les Corts aproven l'Estatut. Ha decidit, així mateix, de convocar les agrupacions similars de Castilla la Vieja, León i Asturias a una assemblea per al dia 4 de maig per tal que l'acompanyin en l'acord pres.

BARCELONA, 30. — El senyor Macià ha anunciat que en les primeres eleccions que es facin després d'aprovar l'Estatut, les dones encara no podran votar perquè no estarà llest el nou cens en el qual entren les dones.

MADRID, 1er. de maig. — Dos problemes gravíssims a resoldre aviat preocupen a tothom. El relatiu a l'Estatut de Catalunya i la llei de reforma agrà-

ria els quals es discutiran simultàniament dintre breus dies.

D. Miguel Maura ha demanat d'ésser el primer de parlar en contra de l'Estatut quan les Corts iniciïn la discussió d'aquest problema.

Un altre Miguel (Unamuno), ha qualificat d'atracament a l'Estat espanyol el dictamen referent a la hisenda local catalana.

Els debats, si no es retarden encara més, començaran a últims d'aquesta setmana.

BARCELONA, 2. — En nota gran efervescència davant la pròxima discussió parlamentària de l'Estatut de Catalunya. El poble reclama que sigui aprovat sense esmenes, tal com el votà en el plebiscit del 2 d'agost. Hi ha tres punts, sobretot, que reclama íntegres: Ensenyament, ordre públic i justícia.

MADRID, 2. — La comissió de pressupost de la cambra ha rebut els antecedents demanats al ministre de Finances respecte a l'Estatut de Catalunya.

Demà es reunirà l'esmentada comissió i hom creu que el dijous podrà lliurar el seu informe al president de les Corts senyor Besteiro.

BARCELONA, 3. — Els representants de varis partits polítics s'han reunit per tal de preparar les properes eleccions que es faran bon punt l'Estatut sigui aprovat. Es diu que han donat un vot de confiança al senyor Macià perquè faci els preparatius de l'elecció.

MADRID, 3. — En les reunions polítiques hom diu que els debats sobre l'Estatut català seran acaloradíssims.

El senyor Besteiro, després de conferenciar amb els senyors Azaña i Cordero, ha dit que probablement el divendres el govern definirà la seva actitud car aquest dia començarà el debat.

—Els diaris de la dreta continuen la seva campanya contra l'Estatut de Catalunya. "El Imparcial", "A. B. C." i "El Debate" són els que més es distingeixen en els atacs.

VALENCIA, 3. — S'ha celebrat una manifestació contra l'Estatut de Catalunya. S'ha resolt demanar a les Corts que es neguin a aprovar-lo.

A Salamanca, Tàlvera i Galícia també s'han fet reunions en el mateix sentit.

MADRID, 4. — Els partits polítics celebren reunions a l'objecte de fixar llur posició davant la discussió de l'Estatut de Catalunya. Predomina un criteri resoltament advers a les pretensions dels catalans. La premissa continua els seus atacs contra l'Estatut.

MADRID, 5. — Mentre els catalans estan preparats per al debat que demà s'iniciarà sobre l'Estatut de Catalunya, arreu d'Espanya s'oposen al projecte per considerar-lo atemptatori a la unitat de la República.

El President Alcalá Zamora realitza gestions conciliadores.

—Corre el rumor que el govern no es fa seu el projecte d'Estatut, contràriament a allò que es convingué.

—La Comissió de Pressupost de la Cambra ha lliurat al president de les Corts el seu dictamen respecte a l'Estatut Català.

—Valladolid, Salamanca, Gijón, Palencia, Santander, Zamora, Toledo, Albacete, Soria i Logroño han declarat que establiran el boicot als productes catalans, cas d'ésser aprovat l'Estatut.

—Hom diu que el senyor Sánchez Román presentarà a l'Assemblea una proposició incidental demanant que l'Estatut de Catalunya sigui aprovat per referèndum per tot Espanya.

—El senyor Companys, cap de la minoria catalana, ha declarat que estan disposats a cedir en allò que sigui raonable. Aquesta actitud es creu que és el resultat de la forta campanya d'oposició al projecte d'Estatut, que es fa arreu d'Espanya.

BARCELONA, 5. — La Generalitat de Catalunya ha comunicat la seva sorpresa al govern espanyol pel fet d'haver aquest creat 10 nous jutjats a Catalunya. Demana la suspensió d'aquesta disposició, davant la imminència de la discussió de l'Estatut que concedeix a Catalunya l'administració de la justícia.

MADRID, 6. — S'ha iniciat a les Corts la discussió de l'Estatut de Catalunya dintre un marc d'espectació immensa. Han parlat Luís Bello president de la Comissió parlamentària, a favor, i Miguel Maura, en contra. Per Catalunya ha parlat el cap de la minoria senyor Companys. Contra allò que s'esperava els discursos han estat moderats de forma. Dimarts vinent continuarà la discussió.

—Els socialistes espanyols decidiran l'actitud a seguir davant la discussió de l'Estatut una vegada hagin escoltat els delegats que tenen a Catalunya els quals arribaran a Madrid dilluns propinent.

—La minoria basco-navarresa és partidària de l'Estatut català.

MADRID, 7. — El govern ha prohibit una manifestació que s'organitzava per a demà contra l'Estatut de Catalunya.

—A Sevilla i Madrid s'han realitzat manifestacions estudiantils contra l'Estatut.

—El senyor Besteiro ha declarat que es discutirà simultàniament l'Estatut i

RESSORGIMENT

la llei de reforma agrària. Es dedicaran dos dies per setmana a cada projecte.

—Continua la campanya de premsa contra les aspiracions de Catalunya. "La Libertad" insereix avui un article violent de Antonio Zozaya.

—El senyor Unamuno ha donat una altra conferència contra l'Estatut.

MADRID, 8. — La policia ha desfet nombroses manifestacions contra l'Estatut. Els estudiants n'han fet una sota els crits de "¡Abajo el Estatuto!" "¡Abajo Macià!"

La major part de la premsa continua atacant l'Estatut.

MADRID, 9. — És enorme l'espectació sobre l'Estatut i cada dia és combatut amb més energia. S'espera amb impaciència l'actitud que adoptaran els socialistes que, com se sap, formen la minoria més nombrosa de la cambra.

—Segueix l'agitació estudiantil contra l'Estatut. La policia ha dispersat avui vàries manifestacions.

—A Sevilla els estudiants han organitzat un simulacre d'enterrament de l'Estatut. La federació universitària ha declarat la vaga per 24 hores com a protesta contra Catalunya.

—A Córdoba també s'ha declarat una vaga estudiantil pel mateix motiu.

—A Madrid s'ha realitzat una manifestació contra el Casal Català. Els manifestants han obligat a retirar la bandera catalana dels balcons i a tapar un escut català.

PALENCIA, 9. — S'ha celebrat una assemblea de protesta contra l'Estatut català. Hi han assistit delegacions de Madrid, Burgos, Valladolid, Soria, Zamora i León.

MADRID, 9. — L'Assemblea nacional del partit nacionalista base ha adreçat missatges als senyors Azaña, Macià i Companys expressant que farà els possibles per tal que sigui aprovat l'Estatut de Catalunya.

ZARAGOZA, 10. — Durant una manifestació contra l'Estatut de Catalunya, s'ha produït un tiroteig entre estudiants i la guàrdia civil a conseqüència del qual hi ha hagut un tinent amb ferides greus i dos estudiants ferits lleument.

VALLADOLID, 10. — En una manifestació contra l'Estatut de Catalunya han resultat ferits cinc estudiants degut a una col·lisió que tingueren amb la força pública.

MADRID, 10. — S'han realitzat noves manifestacions contra l'Estatut. Novament el Casal Català ha estat objecte de crits i moris per part dels estudiants.

—Avui ni demà no es discutirà l'Estatut. En el seu lloc es tractarà la llei agrària.

—A Saragossa ha estat clausurada la Universitat degut als successos allí ocorreguts.

—A Soria s'han declarat en vaga quatre cents estudiants en senyal de protesta contra l'Estatut.

MADRID, 11. — En referir-se als aldarulls que realitzen els estudiants i altres elements arreu d'Espanya, el senyor Azaña ha dit que ho atribuïa a manca de comprensió del problema de Catalunya. Ha afegit que l'Estatut no atempta contra la integritat nacional i que les corts resoldran satisfactòriament i constitucionalment les aspiracions de Catalunya i les d'altres pobles d'Espanya.

—El diari "Luz" diu que el senyor Azaña renunciarà cas de no aprovar-se l'Estatut català.

—Els socialistes han publicat una nota confusa respecte la seva posició davant l'Estatut. Volen i dolen. Hom espera que es defineixin amb més claredat.

—Avui també s'han produït incidents estudiantils. Prop de la Universitat hi ha hagut una lluita entre estudiants degut a una discussió respecte l'Estatut de Catalunya.

VALLADOLID, 11. — Tots els establiments d'aquesta ciutat han tancat les portes en senyal de protesta contra l'Estatut de Catalunya.

En una manifestació han ocorregut incidents gravíssims. La força pública hi ha intervingut i s'ha recollit un jove mort i dos més de ferits.

"Muera Macià!" i "Muera el Estatuto

catalán!" eren els crits predilectes del manifestants.

BARCELONA, 11. — Els diaris madrilenys contraris a l'Estatut han estat arrencats de les mans dels venedors i cremats a la via pública, en plena Rambla. Els regidors de l'Esquerra senyors Váchier, Ventalló i Casanelles han estat detinguts com a conseqüència dels incidents, però poc després han estat alliberats.

MADRID, 12. — Ha prosseguit el debat sobre l'Estatut català. Sánchez Román ha parlat en contra. S'ha mostrat partidari del centralisme per bé que està d'acord en una autonomia administrativa. Ha combatut el dictamen de la comissió parlamentària per massa liberal. El seu discurs ha estat molt aplaudit però, en general, no ha convençut més que als monàrquics i anticatalans.

MADRID, 13. — Avui ha parlat contra l'Estatut José Ortega i Gasset. Més o menys en els termes del senyor Sánchez Román ahir: res de sobirania per Catalunya; autonomia administrativa i gràcies. Ha dit que l'aprovació de l'Estatut amb sobirania sobre alguns aspectes, alçaria Espanya entera en contra.

A favor de l'Estatut han parlat Rafael Campalans, Luís Bello i Raimon d'Abadal. Els discursos d'aquests oradors han posat el problema en el seu veritable terreny polític.

Els comentaris sobre aquests debats són apassionadíssims arreu i continua l'afer monopolitzant l'atenció de la gent malgrat de discutir-se simultàniament el projecte de reforma agrària, un dels més greus del moment actual.

El dia 19 prosseguirà el debat sobre l'Estatut.

Sant Joan de Mediona. — Vista general de la població.

Estat Català, malgrat tot

ÉS sabut que el primer article de l'Estatut que aquests dies es discuteix a Madrid, diu, textualment: Catalunya és un Estat autònom dintre la República espanyola. És sabut, també, que aquest és el primer escull amb què han topat els espanyols en estudiar el projecte català. Aferrats per esperit atàvic als prejudicis seculars de la raça castellana, llur consciència s'ha revoltat davant les "pretensions" dels catalans, i han dit: aquí no hi ha més Estat que el nostre, ni n'hi haurà d'altre mentre Espanya sigui Espanya. Què s'han cregut els catalans? On s'és vist l'audàcia d'enfrontar un Estat català a un Estat espanyol? "Región", i encara gràcies.

Allò que accepten tants i tants països constituïts en república —Estats Units de Nord-Amèrica, Estat Units del Brasil, Argentina, Alemanya, Suïssa, etc.— no volen acceptar-ho els espanyols, encara que la realitat els ho imposi com a guariment dels mals que pateix el país. La república no ha pas modificat aquest reduït concepte de llibertat ni ha pogut influir gens en l'esperit retrògrade, mesquí, del poble que somnia, malgrat els segles transcorreguts i les ensenyances de la història, amb expansions imperialistes impossibles. El mateix esperit castellà predomina, a Espanya, avui en república com ahir amb la monarquia. Aquell mateix esperit que portà Espanya a la desfeta de Cavite, a la pèrdua de Cuba i Filipines a darreries del segle passat i, molt abans, a la pèrdua de l'immens imperi colonial. Espanya no curarà mai. Reduirà, això sí, cada dia mes, la seva àrea política, anirà perdent el poc que li resta —Catalunya, Bascònia, Galícia— de les seves conquestes bèl·liques, però morirà fidel a aquell esperit castellà, agavellador, egoista, orb a tot avenç humà i a tot progrés. És el seu signe fatal, què voleu fer-hi!

Tal com ve determinat en l'Estatut que Catalunya elaborà, el fet de la constitució de l'Estat català no suposa pas, com vénen proclamant sense convicció, però porfidiosament, els espanyols, per tal d'enganyar el poble, que Catalunya deixi d'ésser part integrant de l'Estat espanyol. Reclama la constitució del seu Estat "dintre la República espanyola", (ben clar s'expressa), semblantment a allò que existeix a l'Argentina, per exemple, i al Brasil i als Estats Units.

Estat autònom o "Región" autònoma, el fet serà el mateix. Maspons i Anglasesell, en un dictamen lluminós que ha causat sensació, sosté que, jurídicament, i de fet, Catalunya és un Estat reconegut, amb sobirania per a tractar amb Espa-

nya, d'ençà que la República espanyola va pactar amb la República catalana el dia 17 d'abril del 31 el règim que es donaria Catalunya i es va determinar que aquest règim fos representat per la Generalitat, d'antiga glòria. Tots els actes posteriors del govern espanyol i del govern català no fan més que avalar aquell pacte i confirmar la sobirania del nostre poble quant al seu règim intern. Jurídicament, doncs, Catalunya és un Estat. Per perdre aquest caràcter caldria no solament que fos refusat el seu Estatut, clara expressió de la sobirania del nostre poble, sinó que fossin anul·lats, també, els decrets de la República reconeixent el govern de la Generalitat.

Per consegüent, tant si les constituents accepten la paraula Estat com si la modifiquen per la de "Región", Catalunya, de fet, serà un Estat dintre la República espanyola. No poguérem mantenir la possessió de República catalana proclamada el 14 d'abril, però ens guanyàrem d'immediat la categoria d'Estat. Haguérem de transigir, per manca d'organització o de força, a canviar el nom de República pel de Generalitat, però Espanya no pogué eludir el compromís d'acceptar els fets consumats i reconèixer en el govern de la Generalitat l'expressió de la sobirania del poble català. Ben clar ho

demonstra l'eminent advocat Maspons i Anglasesell en el seu informe.

Majorment tant se'n en dona que l'Estatut digui que Catalunya és un Estat com una "Región". Allò que compta són les atribucions i drets que s'hi consignen i els que ja té adquirits de bon principi la nostra pàtria, gràcies al gest valent de Francesc Macià. "Región" o Estat, els catalans farem la nostra via dret a altres conquestes, car ja hem dit i repetit sovint que l'ideal és la independència completa, és dir: la separació de Catalunya d'Espanya. I l'Estatut, amb Estat o "Región", no serà sinó un mitjà d'arribar a la nostra llibertat integral. És l'única solució que s'imposa per viure tranquils uns i altres. Allò de la concòrdia i de la convivència afectuosa són coses que fa bonic de parlar-ne, com allò de la pàtria universal, però que en realitat són problemes difícilíssims de resoldre per tal com ningú es vol desprendre d'allò que li pertany o, que, per tal com ho posseeix, es creu que li pertany.

Si a Madrid aproven l'Estatut, Catalunya serà un Estat. Si no l'aproven, també. Això ja ens ho hem guanyat sols. Si fossin tan orbs que no sancionessin la voluntat de la nostra pàtria, clarament i unànimement expressada en l'Estatut, ells mateixos ens traçarien el camí de la rebel·lió immediata, mitjà que haurem d'emprar tard o d'hora si volem gaudir de llibertat completa, efectiva.

H. Nadal i Mallol.

Confusionisme, no!

AL míting del 3 d'abril, organitzat per "Estat Català" — un dels grups de dissidents del Sr. Macià — al Palau de Projeccions de Montjuïc, van assistir-hi comunistes que ja estaven assabentats de l'orientació ideològica del dit grup i també separatistes que no són pas comunistes i que ignoraven que "Estat Català" ho fos.

No volem, ni tenim per què, censurar que "Estat Català" sigui comunista. Malgrat considerar que el comunisme pur és una utopia irrealitzable arreu del món i que el comunisme relatiu de Rússia no és conreable d'una manera definitiva, ni potser accidental, al clima de Catalunya, respectem la idea, com totes les idees inspirades en un desig de perfecció i de justícia.

Ara, que, en gràcia a una major claredat, nosaltres hauríem batejat el partit o agrupació amb el títol de comunista: si voleu, de separatista-comunista o de comunista-separatista.

Fóra diferent si "Estat Català" aspirés a un millorament social d'una manera imprecisa, sense determinar els camins

a fressar o la fita exacta a assolir; aleshores trobaríem suficient el nom que avui ostenta.

¿Serà que el comunisme ha sols parcialment arrelat en "Estat Català"?

¿Que sols alguns dels seus elements són comunistes convençuts i que els altres són només transigits?

¿S'haurà adoptat l'etiqueta comunista amb la intenció que sigui un mirallet per tal d'atraure l'element obrer?

En qualsevol d'aquests casos, considerariem censurable el confusionisme que la manca de sinceritat i claredat origina.

Ens semblaria preferible que "Estat Català" es destriés encara en tants agrupaments com tendències ben definides existissin.

El separatisme és una aspiració sana i noble, que no exclou pas cap altra idea generosa i normal; de manera que es pot ésser separatista i tenir una idea evolucionària o revolucionària del millorament humà.

Considerem primordial la realització del separatisme, no perquè tinguem per

Cançons populars de Catalunya

més important o per menys important l'alliberament nostre en l'aspecte social que en l'aspecte nacional; en un i en altre cas, perseguim, una alliberació humana, cerquem una perfecció.

Realitzariem plenament un liberalisme, un socialisme, un comunisme, si uns senyors espanyols, inadaptats a la nostra terra, ens l'administraven i dosificaven?

Evidentment que no.

Cal que siguem nosaltres mateixos els que modelem la nostra vida, i no ho aconseguirem fins a esdevenir un poble lliure.

Si el comunisme és una aspiració sincera, lliure de segones intencions, dels components d'"Estat Català", en bona hora en facin ostentació i el defensin noblement, amb els ulls fets en una futura Catalunya que, alliberada nacionalment, aportí el seu concurs desinteressat al perfeccionament humà.

Ara, si fos sols sentit per una minoria d'aquell agrupament o si s'hagués adoptat com a motiu d'atracció d'elements que el separatisme sol no relligaria, considerariem lamentablement inútil i pernicios pel separatisme i pel comunisme, el sacrifici que farien els elements d'"Estat Català".

J. Costa i Bruguera.

Barcelona, 4 d'abril, 1932.

Teatre Català

Amb una concurrència numerosíssima que omplia per complet la sala, va celebrar-se en el Casal Català l'acte d'homenatge a la gloriosa memòria de Santiago Rossinyol, el gran artista pintor i dramaturg insigne.

Hom va posar a escena la seva obra en quatre actes "La Mare", la qual va trobar una interpretació de conjunt correctíssima, digna, tanmateix, de les lloances que el públic va prodigar als que hi prengueren part.

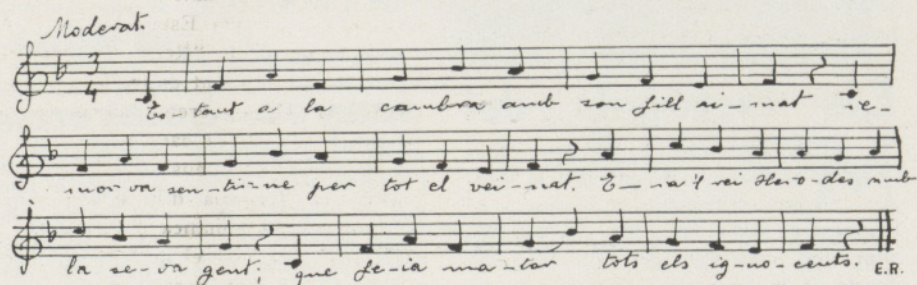
L'actriu senyora Jarque féu allò que se'n diu una creació de la protagonista. En Company, en el fill, va acomplir una performance meritòria d'actor conscient i estudiós. Excel·lentíssim En Gol en l'Albert. En Lleonart un Isidre esplèndid. Una model deliciosa fou la senyora Santos, i una Senyora Empar notable, la senyora Soler. Completaren el conjunt els senyors Sagalà, Massip, Agustí, Marquès, Tresserres, Rigueró i la nena Sagalà.

Cal esmentar, també, la presentació escènica, força cuidada.

Fóra convenient, però, sobretot en obres de certa extensió com "La Mare", que els entreactes fossin més breus i que es comencés puntualment. És un prec que adrecem a la Secció d'Art Escènic del Casal perquè el considerem atendre i factible.

EL REI HERODES

Estant a la cambra amb son fill aimat remor va sentir-ne per tot el veïnat. Era el rei Herodes amb la seva gent que feia matar tots els innocents.

—Anem-se'n Josep anem-se'n, espos, anem-se'n a Egipte sens tenir repòs. Deixem nostres cases viandes també, perquè el rei Herodes diuen que ja ve.

Pel camí anaven molt atribulats: un home trobaren que semblava blat. —Vós Verge Maria li vàreu manar que molt aviat, l'anés a segar.

—Com el segaria jove el bon blat? Com el segaria si encara no és nat? —Preneu la falseta que ho serà aviat. No va trigar una hora que ja era espigat.

Petita Nota

DIEU, contrincant gentil, que jo no he glossat mai en la nostra revista la importància del vot de la dona, quan li fou, de poc ençà, atorgat a Espanya?

Certament, no ho he glossat.

Per ventura em fareu retret de no glossar la història o l'actualitat de tot moviment feminista mundial i de totes les seves conquestes?

D'altra banda, com tota persona conscient, va per descomptat que jo sóc fa-

vorable a la igualtat de drets civils de la dona i de l'home. En sóc més que del sufragi universal; almenys igualment, si tant voleu. Perquè crec que les noves promocions femenines vénen a complir els deures llurs, civils i patriòtics, dintre la família humana, amb un anhel tan vigorós, amb una empena tan decisiva, però amb una exigència sobre sí mateixes i amb una voluntat de preparació, o amb una preparació, i daler d'eficiència tan innegables que sols una orbesa crònica dels

I ara, concretant-nos al dret de votar que Espanya ha otorgat d'ha poc a la dona, permeteu-me, contrincant gentil, que us digui que tot això ja ho glos-sarem el dia que es faci les lleis Cata-lunya.

Els escrúpols del senyor Salaverría

Espanyols i catalans es disposen a lliurar la gran batalla dintre un marc de mútua desconfiança. Ni ells creuen en nosaltres ni nosaltres creiem en ells. Els corrents d'efusió i de concòrdia són un mite quan hom va de dret a les coses tangibles. I és que, en el fons, cadascú sap prou bé que no hi pot haver avinença que satisfaci a uns i altres. Ni Espanya es resigna a desprendre's d'un bri de sobirania damunt Catalunya, ni Catalunya

Quan Catalunya faci les seves lleis, els catalans les discutirem, i ja ha crec que les discutirem! Mentrestat, podem adoptar l'actitud d'indiferència, assentiment o refús,, com dèiem, segons criteri de cadascú, en les disposicions governamentals espanyoles d'ordre intern com la que ens ocupa, pensant que és cosa passatgera i que no és nostra.

Núria Montseny.

"Un cable del director de "Caras y Caretas" me dice lacónicamente: "Consíganos unas declaraciones de Maciá". Era indispensable llegar hasta la persona que rige actualmente los destinos de Cataluña, aunque hubiera que hacer el sacri-

Ah, però, que aquest empestat, aquest esclau, aquest vassall, aquest indigent, per al qual tots els senyors Salaverría senten escrúpols i repugnància, el dia que parla d'alliberar-se, el dia que es disposa a allunyar-se de la presència dels senyors Salaverría per tal que el seu contacte no els maculi, per tal que el seu alè no els causi nàusees, aquell dia sembla que s'ha d'enfonsar el món, sembla que la terra se'ns hagi d'engolir a tots plegats. —Oh, no! Res d'allunyar-se. Ben aprop, ben aprop, que els aires de llibertat no els proviarin als catalans! — I ells, és clar!, ho sentirien a l'ànima... i a la butxaca.

Car no per res més els cou tant que Catalunya vulgui governar-se per sí sola: per les pessetes i perquè amb la llibertat, Catalunya, en pocs anys, passaria a ésser un país admirat per propis i per estranys, pel grau d'avenç cultural, política i social que abastaria. Amb pocs anys, Catalunya lliure, esdevindria una nació moderna respectada i estimada per tots els pobles del món, Espanya a part.

C. Solà i Vilanova.

“Catalunya, el poble històricament més liberal i democràtic de la Península Ibèrica, ni en el ram de la cultura ni en cap altre no va mai contra el veritable esperit progressiu dels temps. Si afirma el seu dret indiscutible a regir ella sola tot l'ensenyament dels catalans no és pas per rebequeria, sinó perquè, regint-lo sense intromissions perturbadores, té la convicció—com els estats nord-americans— que realitzarà millor el seu propi progrés, que és en definitiva el progrés d'un bocí important de l'Estat espanyol.”

Eladi Oms.

Els llibres

M I R R A

De Ventura Gassol

MOLT darrerenc, (d'una anyada ha publicat) no pas per culpa absolutament de l'autor, sinó dels missatgers que per casualitat ell va triar, totjust podem venir a donar notícia als lectors de "Ressorgiment", de l'arribada a la redacció del llibre que esmentem.

"Mirra", nom car a En Gassol, ell, enamorat de tots aquells aspectes bíblics, la llum i la gràcia dels quals és encara el gran redós de la nostra cultura europea; nom, també, que dona clara idea de la suavitat i de la fortitud que el llibre ens guarda; tresor recòndit, a voltes, sota la cruesa que, jutjant superficialment, hi poden trobar les persones de gust delicat, i que, fent honor a la qualitat de "just" que hom podria adjudicar a aquest poeta de "Mirra", així es presenta, verament: cru, amb les paraules úniques que diuen exactament el sentir de l'instant poètic; ell no tem la paraula, ell no tem el mòbil de la pura expressió; i les paraules emeses sense els eufemismes que ço convencional indica; dites amb la grandesa del respecte al verb, mereixen l'adhesió d'aquells que són guiats d'intenció pura; i paraules són, en l'estre del poeta, ungides d'aquesta gran valor artística, que és la que relleva, si per cas, de la cruesa que ens afligiria, si no fos aquesta llum que hi projecta l'esperit.

Doloroses, amargants com grumolls de mirra, són les que s'agrupen sota l'expressió de "Campanetes de jazz-band"; "A l'ombra de Josep Maria Rendé"; "El Nadal dels captius" (ja gustat, temps ha, en les planes de "Ressorgiment" primí-

cia càlida llavors dels sofriments arran de la gesta heroica que cap de nosaltres ignora—); "A una fúcsia"; "M'han dit que eres mort" (dedicat al malaguanyat patriota Martí Vilanova, traspasat en terres de Bèlgica, hospitalàries); "El Nadal dels minaries"...

Suaus i serenes, amb un atemperament d'ànima en descans, la que obre el llibre: "Vés-hi"; "O cinamom"; "Versos a Beatriu"; "Lluna de març"...

"A una negressa"; "El gegant de 99 fronts": L'austeríssima vida de les pampes argentines; dolor i martiri i renunciament en la dona indígena, molta a força de treball pregon, gasivament fructífer; casta i tot, ella, dins les habituds que els avesats en les exigències civilitzades menyspreem i condemnem; com un cant de redempció és el que el poeta li canta, ella, a qui l'home de sentiments troglodítics que en els nostres dies viu, ret sovint en abjecció...

Per contra: la visió resplendent de la vibrant ciutat nordamericana, dels 99 Encantaments; assumpció superba dels dalters del pensament dels homes; d'orgull de l'assoliment, fins a les portes del gran Enigma, que ull mortal no pot pas sotjar.

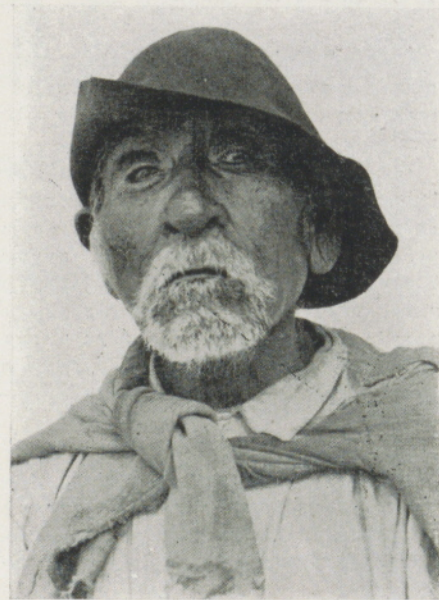
I el llibre és clos per la meravella: "Anhel", poesia de seda, com l'aspecte del llac que descriu, on una amada d'ensomni l'hi acompanya:

"Ni un bri d'oreig al vern tremoladís,
ni el balanceig més fi al salze de seda,
de seda el llac,
de seda el bosc,
de seda el cel

i tota tu, al meu pensament, de seda";
on dringuen com campanetes d'aigua les fulles d'acàcia, rosades, que hi van caient, i a la setena ell voldrà cobrar en besos el joguineig i la fantasia del llac, entre plomissol de cignes i roses, "blancor esborronadissa de nuesa, tendreses de carisma".

G. B. Ll.

Nota d'art

Fortunato Goluan, criollo, fill de 9 de Julio (Argentina).

Fotografia "Ressorgiment" per Bruguera.

Notícies

ANECDOTA — Llegim en el diari "Crítica" el següent telegrama:

"Zamora, 7. — Las asociaciones patronales repartieron carteles que fueron colocados en los escaparates, los cuales dicen:

"Somos españoles y hasta que se resuelva el estatuto de Cataluña, de acuerdo con la conveniencia nacional, no admitimos transacciones comerciales con Cataluña".

Això ens recorda una anècdota esdevinguda arran del boicot dels espanyols aleshores del plebiscit del 2 d'agost a favor de l'Estatut. Contem-la:

Un viatjant català en anar a entrar a casa d'un seu client, a Sevilla, va adonar-se d'un cartell que hi havia a l'aparador, que deia: "No admitimos viajantes catalanes".

El nostre home deturà els passos i se n'entornà.

Als pocs dies d'arribar a Barcelona la casa va rebre una lletra d'aquell comerciant sevillà dient-los que, assabentat que el viatjant havia estat a Sevilla se estranyava que no l'hagués anat a visitar, com de costum. Els catalans contestaren que fou per causa del cartellet que exhibia el sevillà. Resposta d'aquest: "Pero, hombre! El cartelito es para la clientela!" (Rigorosament verídica).

Apliquem aquest cas a l'actual boicot espanyol, i riguem-nos de Valladolid, Zamora, Jaén, Albacete, Soria, Logroño, etc., etc.

Barcelona. — La fira d'herbes, el dia de Sant Ponç, a la Plaça de la Igualtat.

Fotografia "Ressorgiment" per Barnils.

RESSORGIMENT

■ ■ ■ ■ ■ FESTA INFANTIL. — En el Casal Català va celebrar-se una bella festa el propassat diumenge dia 8, a la tarda.

L'Esbart Infantil de l'entitat va inaugurar les seves tasques d'aquesta temporada i va donar-nos un tast de les activitats que pensa desenrotllar.

L'acte va començar amb l'execució de l'himne "El Cant del Poble", pel conjunt de cantaires. Seguidament féu ús de la paraula el president del Casal, senyor Tintoré, per glossar l'obra de l'Esbart i remarcar-ne la importància sota el seu aspecte de catalanitat. La nena Elvira Garric va llegir, en nom de l'Esbart, una bella endreça al Casal, molt sentida i escaient.

Després seguí el programa: Cançons populars, cançons amb gestos, de Dalcroce i Llongueres, recitacions, danses catalanes i la representació plàstica de la cançó "El Comte Arnau", dialogada i co-rejada.

Tot plegat féu les delícies de la concurrència.

Per al diumenge dia 29 propinent el mateix Esbart realitzarà el primer Festival Infantil de la temporada. Del programa es destaca un número important: la representació d'"Els tres tambors", cançó popular escenificada.

■ ■ ■ ■ ■ NO HI PODIEN FALTAR. — Els espanyols ací residenciats també s'han declarat obertament contraris a l'Estatut de Catalunya pendent de l'aprovació de les corts d'Espanya. Emulant llurs compatricis de Soria, Guadalajara, Burgos, Vitigudino de Arriba, etc., han adreçat sengles missatges telegràfics al govern demanant que no sigui aprovat l'Estatut.

La campanya contra Catalunya és un deure d'honor per als espanyols i ells, és clar! no hi podien faltar!

LÍNIA DE VAPORS SUSPESA. — Degut a haver-li estat retirada la subvenció que venia disrutant, la Companyia Transatlàntica ha ordenat la suspensió del servei que realitzava al sud i al nord d'Amèrica.

En conseqüència, els vapors "Argentina" i "Uruguay" que venien a Buenos Aires, han estat suprimits des del primer de juny, data en la qual sortirà d'aquest port l'"Argentina".

■ ■ ■ ■ ■ COMIAT. — Un grup d'amics del ferm nacionalista català Francesc de P. Marquès, president del Comitè Llibertat, es reuniren en àpat acomiadant-lo abans d'embarcar-se de retorn a la pàtria.

"Ressorgiment" hi fou degudament representat.

■ ■ ■ ■ ■ ASSEMBLEA. — El propinent diumenge dia 22 tindrà lloc en el Casal Català l'Assemblea anual de socis adscrits a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, delegació de Buenos Aires. Hom recorda que la reunió s'efectuarà a les 4 de la tarda.

■ ■ ■ ■ ■ INTERCANVI. — Hem rebut la col·lecció completa del setmanari "Justícia Social" de Barcelona, òrgan de la Unió Socialista de Catalunya, que dirigeix el competent periodista Joan Comorera, compatrici conegut a Buenos Aires per haver-hi residit i actuat llargs anys. Agraïm la tramesa.

També hem rebut els primers números d'un nou setmanari separatista català, "L'Insurgent", portaveu d'Estat Català, i de la revista "Icària", de Barcelona, amb els quals tenim establert intercanvi.

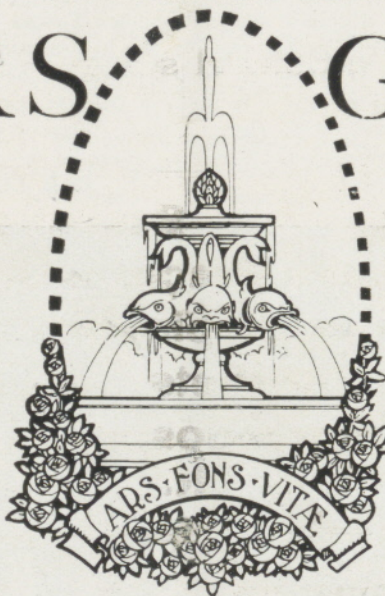
■ ■ ■ ■ ■ NECROLOGICA. — Ha mort el senyor Melcior Grau, compatrici significat per les seves activitats industrials i pel seu reconegut patriotisme. En totes les empreses de caràcter català el nom de Melcior Grau ha figurat com un dels que amb més entusiasme han mantingut en terres d'Amèrica els ideals d'independència pàtria.

Lamentem la pèrdua de l'amic i company, i renovem a la seva vídua i fills l'expressió del nostre condol.

FONTANA I TRAVERSO TALLERS GRÀFICS

★
CARRER
MORENO
1235

U. T. Rivadavia, 6941

★
CARRER
MORENO
1235

U. T. Rivadavia, 6941

SOM IMPRESSORS I NO
"IMPREMTES"

CONFITERIA CATALANA

CERRITO, 143

U. T. 38, MAYO 4561
C. T. 2918 CENTRAL

SARMIENTO, 850

U. T. 35, LIB. 1572
C. T. 2920 CENTRAL

"Oms"

BME. MITRE, 2248

U. T. 47 CUYO 0909
C. T. 2919 CENTRAL

JURAMENTO 2380

U. T. 52, BELGRANO 0450

Ens permetem de recordar a la nostra dilectíssima clientela, que durant la temporada d'hivern tenim un gran assortit de pastells de crema de tota mena.

La CASA "OMS" compta avui amb una de les millors fàbriques del ram de dolceria on elaborem amb tota perfecció i mirament els nostres productes. Es per això que el públic ens prefereix, i perquè els nostres articles són fets amb elements de primera, tant pel que es refereix a personal com als materials que hi empleem.

Ningú pot competir amb nosaltres ni en qualitat ni preus, car hem arribat al màxim de perfecció.

Tots els dies pot satisfer el seu gust amb les nostres laminadures:

Palos de Jacob	»	Biscuits de la Reina
Prussians	»	Sarites
Tortells	»	Braços de Gitano (de crema i de nata)
Persianes	»	Coques de pinyons i de llardons
Ametlles	»	Panellets
torrades	»	Carquinyolis
	»	Borregos,
	»	Merengues
	»	Etc., Etc.
	»	Chantilly

Novetats que recomanem:

EI Postre Sant Jordi i Mitres.

"La Casa de los Tornillos"

Tot allò necessari per a
Foradar, Roscar i Rectificar

CARGOLS de FERRO BULONS per a AUTO-
i BRONZE per a ME- MOBILS de TOTES
TALLS. FILFERRO d' — MARQUES. —
ACER per a RESSORTS. FIBRA en XAPES i
PEDRES d' ESMERIL. — BARRES. —

Joan Russinyol
BUENOS AIRES

SARMIENTO i MONTEVIDEO
Unió Telef. 38, Mayo 1353
Unió Telef. 38, Mayo 6799
Coop. Telef. Central, 1350

Catalans:

Subscriuiu-vos a

RESSORGIMENT

la revista catalana per essència.

Corresponsals especials, literaris
i gràfics, a Catalunya.

15 anys de publicació ininter-
rompuda.

Subscripció \$ 6.- anuals

PERGAMINO, 244
BUENOS AIRES

"Bodegas RESPLANDOR"

(Pagès, Aymerich i Cia., MENDOZA)

CATALANS: Proveu el vi RESPLANDOR.

La seva indiscutible popularitat radica en el seu
bon gust i en la seva qualitat immillorable.

Unics representants a Buenos Aires:

ROVIRALTA i Cia.

2868, Cucha-Cucha, 2870

U.T.59, Paternal, 2760